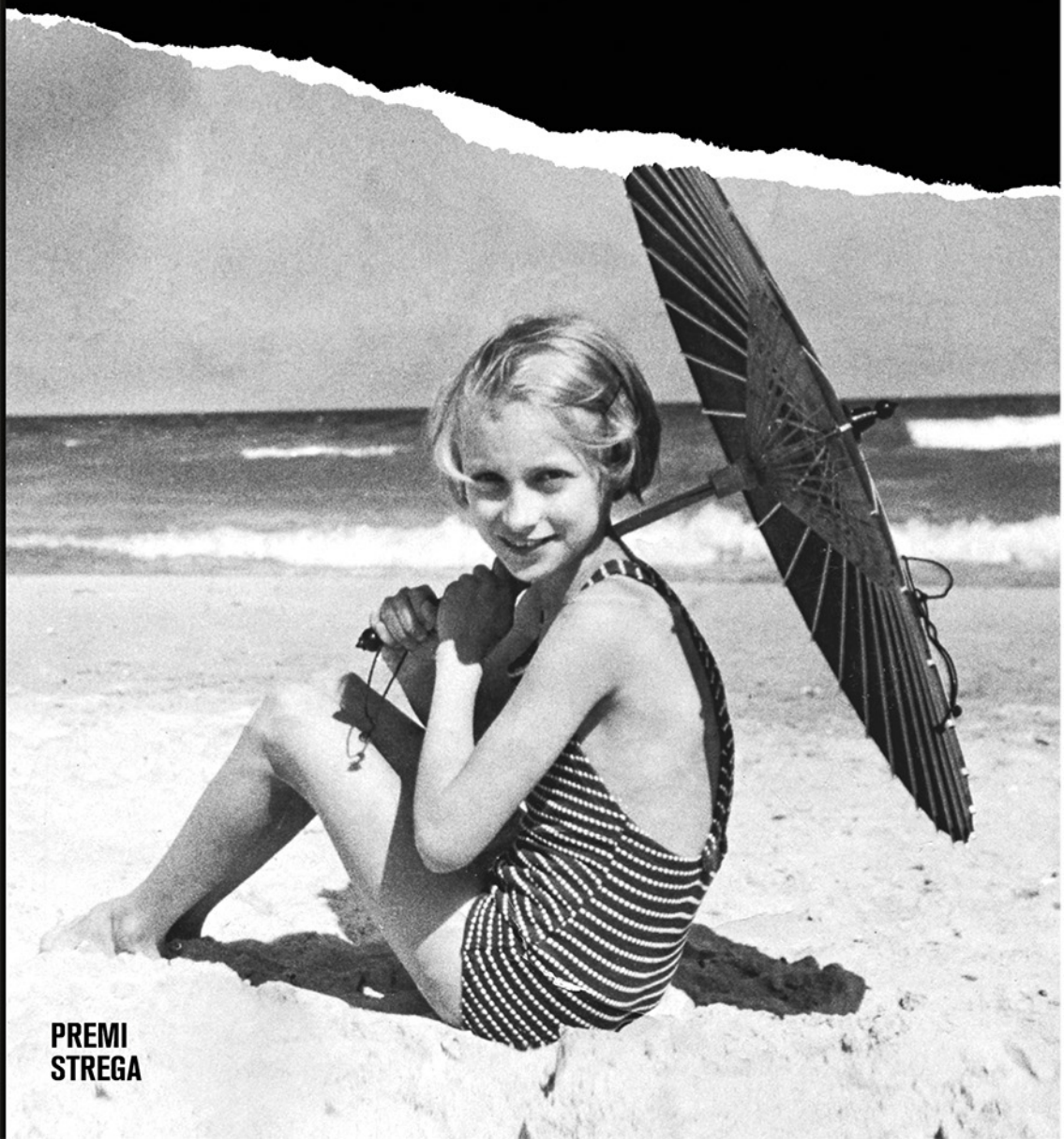

Nicola Lagioia

LA FEROCITAT

Traducció d'Albert Pejó

PREMI
STREGA

Una pàl·lida lluna de tres quarts il·luminava la nacional a les dues de la matinada. La carretera unia la província de Tàrent amb Bari, i en aquelles hores normalment estava deserta. Mentre corria cap al nord, la calçada entrava i sortia d'un eix imaginari i deixava enrere oliveres, vinyes i algunes fileres de magatzems amb aspecte d'hangars. Al quilòmetre 38, apareixia una estació de servei. No n'hi havia cap altra fins molt més endavant, i a part de l'autoservei hi havia en funcionament, des de feia poc, uns distribuïdors automàtics de cafè i entrepans. Per indicar la novetat, el propietari havia fet instal·lar un *sky dancer* al sostre del taller de reparació. Un d'aquells ninots de cinc metres d'altura, alimentats per uns grans ventiladors amb motor. Aquell comercial inflable onejava en el buit i seguiria així fins que es fes de dia. Més que una altra cosa, feia la sensació de ser un fantasma sense repòs.

Un cop superada l'estranya aparició, el paisatge seguia pla i uniforme durant molts quilòmetres. Gairebé semblava que avançés en el desert. Després, a la llunyania, una corona crepitant assenyalava la ciutat. En canvi, a l'altra banda del guarda-rail hi havia camps sense cultivar, arbres fruiters i unes quantes cases ben amagades pels arbustos. Entre aquells espais es movien els animals nocturns.

Les òlibes traçaven llargues línies obliqües en l'aire. Planaven fins que arribaven a pocs centímetres de terra i aleshores començaven a batre les ales, de manera que els insectes, espantats per aquella tempesta d'arbustos i fulles mortes, sortissin al descobert i correguessin cap a la pròpia fi. Un grill desalineava les antenes en una fulla de gessamí. I, impalpable, tot al voltant, com si fos una gran marea suspesa en el buit, una flota de papallones nocturnes es movia en la llum polaritzada de la volta celeste.

Idèntiques a elles mateixes durant milions d'anys, aquelles criatures diminutes d'ales peludes eren una sola cosa amb la fórmula que els garantia l'estabilitat del vol. Enganxades al fil invisible de la lluna, patrullaven el territori a milers, onejant d'una banda a l'altra per evitar els atacs dels ocells rapaços. Després, tal com passava cada nit des de feia una vintena d'anys, uns quants centenars de papallones van perdre el contacte amb el cel. Pensant-se que allò era la lluna, es van dirigir cap als llums encesos d'un grup de cases. Mentre s'acostaven a aquelles llums artificials, la magnífica inclinació del seu vol es trencava, i el moviment es convertia en una dansa circular obsessiva que només la mort podia interrompre.

A la terrassa de la primera d'aquelles cases s'hi acumulava una pila fosca d'insectes.

Era una casa amb piscina, una construcció de dues plantes i de línies regulars. Cada vespre, abans d'anar-se'n a dormir, els propietaris deixaven encesos tots els llums exteriors. Estaven convençuts que un jardí il·luminat dissuadia els lladres. Aplics de paret a la terrassa. Uns grans ovals de plàstic al peu dels rosers. I una sèrie de difusors verticals molt tènues marcaven el camí fins a la piscina.

Això mantenia el cicle de les papallones nocturnes en un estat d'immanència: cadàvers a la terrassa, cossos agonitzants al plàstic bullent i exemplars vius volant entre els rosers. A pocs metres de distància, tal com havia passat la nit anterior i la d'abans, un gat rodamón jove avançava amb cautela per la gespa. Buscava alguna bossa d'escombraries oblidada fora. Sota les branques dels rododendres, un escurçó tensava les mandíbules en l'intent d'empassar-se un ratolí encara viu.

L'espessa barrera de fulles que separava la casa de la veïna va començar a moure's. El gat va tensar les orelles i va aixecar una pota. Només les papallones prosseguien sense interrupció la seva dansa en l'aire primaveral.

I va ser amb aquell teló de fons d'un núvol gris verdós impalpable que la noia va aparèixer al jardí. Anava despullada i estava pàl-

lida, plena de sang. Tenia les ungles dels peus pintades de vermell i uns turmells molt bonics d'on naixien unes cames primes però no seques. Uns malucs suaus. Uns pits generosos i drets. Avançava amb un pas darrere l'altre, a poc a poc, vacil·lant, tallant la gespa en dos.

No podia superar de gaire la trentena, però tampoc podia tenir menys de vint-i-cinc anys. Es notava en l'intangible relaxament dels teixits que transforma l'agilitat d'algunes adolescents en una cosa perfecta. La pell clara feia ressaltar les esgarrapades a les cames, mentre que els blaus als costats, els braços i les galtes del cul, com unes taques de Rorschach, semblaven explicar tota una vida interior a través de la superfície. La cara inflada, els llavis solcats per un profund tall vertical.

Era normal que els animals s'haguessin posat en alerta. I molt més estrany que no l'haguessin mantingut. L'escurçó es va tornar a concentrar en la seva presa. Els grills van tornar a cantar. La noia havia deixat de preocupar-los. Més que ser inofensiva, semblava que haguessin advertit en ella l'avanç irreversible cap al punt que fa caure les diferències entre espècies. La noia va trepitjar la superfície d'herba envoltada d'aquesta mena d'indiferència atàvica. Va quedar coberta pel mantell brillant amb què la piscina es reflectia a les parets de la casa. Va superar la bicicleta abandonada al caminet. I a continuació, tal com havia aparegut en aquell racó de món, en va sortir. Va travessar la bardissa de l'altra banda i va començar a perdre's entre els matolls.

Ara avançava pel mig dels camps sota els rajos de la lluna. Amb la mirada absent i malgrat tot lligada al rodet de fil que li feia seguir un rumb recte i contrari al de les papallones nocturnes. Un pas darrere l'altre, fent-se mal quan els peus trepitjaven branques o pedres punxegudes. Així durant deu minuts.

Els matolls van deixar pas a una extensió sorrenca. Menys de cent metres més enllà, la pista es va estrènyer. Una capa negra, molt

més compacta. Si hagués estat en plena comunicació amb els seus centres nerviosos, la noia s'hauria adonat de l'enduriment dels tous de les cames a mesura que afrontava la pujada, amb el vent lliure que li fuetejava la pell. Va recórrer la rampa d'accés i ni tan sols va notar la freda potència metàl·lica de 500 watts que va tornar a revelar l'eixamplament dels seus malucs.

Cinc minuts després caminava per l'asfalt, pel mig exacte de la nacional. Els fanals li quedaven al darrere. Si hagués aixecat la mirada hauria vist, més enllà dels revolts, el rètol de l'estació de servei, el patètic perfil de l'*sky dancer* empès cap amunt. Va seguir la calçada, que girava a la dreta. En acabat la carretera es va tornar recta. Devia ser així, una figura pàl·lida equidistant de les línies del guarda-rail, com es devia reflectir a les pupil·les de l'animal.

Una rata de claveguera gegant havia arribat fins allà dalt i l'observava.

Tenia el pelatge hirsut i el cap quadrat. Les dents grogues l'obligaven a tenir la boca mig oberta. Devia pesar més de quatre quilos i no venia dels camps dels voltants. Havia pujat dels pútrids pous de recollida d'aigua de pluja, d'on sortien les galeries que arribaven a les primeres zones urbanes. I no es mostrava gens espantada per la noia, que seguia caminant. Més aviat se la mirava amb curiositat, allargant els bigotis de damunt del musell en forma d'espiral. Gairebé semblava que la considerés una presa.

Però aleshores l'animal va notar una vibració a l'asfalt i es va paraitzar. El silenci es va omplir amb el terrabastall d'un motor que s'acostava. Dos fars blancs van il·luminar el perfil femení i finalment els ulls de la noia es van emmirallar en l'estupefacció d'un altre ésser humà.

Sota la capa sufocant de la nit, seguia explicant la història de l'accident.

–Una autèntica merda. Tu estàs treballant, però aquell dia Déu tanca els ulls i no et veu. I quan t'abandona, t'abandona. La cosa ja havia començat malament al matí.

Ja l'havia explicat a la primavera, i encara abans, quan l'antiga instal·lació monotub amb prou feines dispersava el fred del centre recreatiu, de manera que ell, Orazio Basile, cinquanta-sis anys, extranportista i invàlid, es veia obligat a tirar amunt amb el nas contínuament. S'estava assegut a la cadira amb l'esquena corbada, les croses repenjades a la màquina del pòquer, amb la mirada tèrbola, disgustat. I el seu públic –aturats, treballadors metal·lúrgics amb les pleures destrossades– el seguia cada vegada sense distreure's, encara que en la narració no canviés mai ni una sola coma.

El centre es trobava al barri vell de Tàrent, una mena d'illot en forma de mongeta connectat amb la resta de la ciutat pels braços d'un pont giratori. Un lloc suggestiu per a qui no hi vivia. Edificis amb les façanes roses per culpa del temps i de la desídia i patis buits infestats de males herbes. Al davant de la porta del local hi havia una gran plaça on els camions articulats s'aturaven a passar la nit. I entre un vehicle i l'altre es veien les barques de pesca a les aigües del port desert. I també unes grans llengües vermelles i bifurcades. El mar travessat pels reflexos de la petroquímica.

–Aquella ciutat de merda.

Orazio ho deia obrint molt els ulls. Ho deia en dialecte, i no es referia a Tàrent. Els altres ja allargaven les orelles abans que hagués obert la boca. Observant-lo, amb el temps, havien après que el metrònom precedia l'atac de la música: el camal dels pantalons

recosit a l'altura del genoll començava a animar-se. El monyó anava amunt i avall, cada vegada més de pressa i més nerviós.

Aquell matí, una boira prima i blavosa cobria els camps entre Incisa i Montevarchi. Feia hores que conduïa la furgoneta per l'A1. El passatger no parava de parlar. Orazio es penedia d'haver-lo agafat.

Havia sortit de Tàrent la tarda anterior i havia passat la nit en una àrea de servei de Mugello, bressolat pels grups refrigerants dels TIR abarrotats de productes alimentaris. A dos quarts de nou ja es trobava a la perifèria de Gènova. Anava fent voltes per la zona comercial, per carrers indicats per punts cardinals inversemblants. Electrònica. Joguines. Llar. L'un darrere l'altre, anava deixant enrere els magatzems dels majoristes. Vestimenta. Aquí havia reduït la marxa. I havia remenat a les butxaques fins a recuperar el paper arrugat. Ja hi havia estat feia uns mesos, però tenia por d'equivocar-se. Quan les lletres del rètol es van correspondre amb el que deia el paper, es va aturar.

Va deixar que els treballadors del magatzem descarreguessin la mercaderia. Cinc-cents parells de texans confeccionats a la Pulla i destinats als minoristes del nord-oest. Mentre els homes s'enduien els pantalons, de la porta de vidre d'un petit despatx en va sortir el titular.

–Celebro tornar-lo a veure –va dir el majorista, somrient.

Un home d'uns seixanta anys, amb armilla i un vestit de ratlles passat de moda que indicaven superstició més que tacanyeria. Devia fer anys que els negocis li anaven bé, els necessaris per desgastar d'aquella manera les bocamànigues de la jaqueta.

–Anem a prendre un cafè.

Se'l veia un home convençut de no haver superat la frontera que divideix les expectatives de vida ni de córrer cap risc en el futur. Per tornar a Tàrent, hi havia més de dotze hores de conducció, cada minut era preciós. Orazio ja estava buscant una excusa quan l'home

li va posar una mà a l'espatlla, i ell es va deixar portar. Aquell va ser el primer error.

Quan van tornar del bar, va seguir el titular al despatx per firmar els documents de transport. Va ser aleshores que va veure el representant de telèfons mòbils. El noi estava assegut darrere la taula, llegint el diari.

–El fill d'un bon amic meu –va dir el titular.

El noi es va aixecar i va venir a presentar-se. Vestit ajustat, sabates negres. Com a contrapunt a la calma del majorista, aquell noi d'uns trenta anys era incapaç de tenir els peus al mateix lloc durant més de tres segons. Sense moure el cap, Orazio va observar el cel lívid a través de la finestra. Tenia pressa per anar-se'n. Era la mateixa impaciència que a Tàrent, el dissabte al vespre, al centre recreatiu, el portava a barallar-se amb algú després d'un parell de copes.

–Podríem dir que és viu de miracle –va dir el majorista.

La tarda abans, el representant de mòbils havia aixafat el seu Alfa 159 a l'altura de Savona. Un revolt mal agafat. I ara buscava algú que el portés.

–Ell també és de la Pulla –va afegir el majorista.

Orazio va girar el cap.

–D'on? –va preguntar.

El noi va contestar. El majorista va assentir satisfet. Accident crida accident, es va dir Orazio. Va pensar que per acompanyar-lo no hauria de fer cap volta. El noi podia baixar poc després del peatge i ell podia seguir fins a Tàrent. Era més fàcil dir que sí que dir que no. I tot i així, és el que hauria hagut de dir. El problema era el majorista. La bombolla de felicitat en què flotava era un sistema per pressuposar, fins a imposar-la, una plena concòrdia entre Orazio i el representant. Una jovialitat que es podia convertir en el que era en realitat –sospita i arrogància– només en el cas que algú fes petar la bombolla. Però això no va passar, de manera que el majorista, com havia fet l'última vegada, es va estar de fer comptar

els pantalons abans d'apilar-los al magatzem amb altres d'idèntics. Tots texans de la mateixa marca. Una actitud que el transportista havia tingut en compte en aquest segon viatge. Per això havia hagut d'acceptar el jove.

El segon error va ser deixar-li dir totes aquelles estupideses.

El passatger havia estat en silenci fins que van parar per prendre un cafè a l'autoservei de Sestri. I durant els nou-cents quilòmetres següents, no havia deixat de parlar ni un segon.

—Jo estava admirant el paisatge de la costa occidental. El tens present, m'imagino. Pins i tarongers fins a la vora del mar. I de cop i volta, patapam! Em trobo assegut a l'asfalt sense una sola rascada. Redéu, costa d'entendre. No ho entenia ni jo. Era un 159 nou de trinca. Abans tenia un Variant.

Es va posar a riure sense motiu.

—Un Variant! —va repetir.

L'accelerada precisió d'un home que seguirà tenint trenta anys quan haurà superat els cinquanta. A més a més, era de la capital de la regió. Parlava de l'accident amb lleugeresa. Quan el dit de Déu et tocava sense més conseqüència que un espant, havies de guardar silenci i seguir endavant.

Orazio va seguir conduint, fent veure que l'ignorava. Però es va veure obligat a constatar la incontestable presència del noi quan, a l'arribar a Caianello, no va poder sortir a l'estació de servei. Si no hagués portat el representant de mòbils, allà s'hauria trobat amb el perista per entregar-li els quaranta parells de texans que havia robat del carregament.

Una part d'aquells diners els hauria posat amb els altres que no necessitava per pagar el lloguer. Li haurien anat bé quan s'hagués barallat amb algú al cercle recreatiu. Com altres vegades, se n'hauria anat per no arribar a les mans. Hauria travessat la zona perifèrica de Tàrent fins que les llums de la petroquímica hagues-

sin il·luminat cada cop menys els límits de la ciutat. Un eixam d'espurnes hauria trencat la foscor a l'extrem d'un descampat. Les putes. Les hauria anat a buscar, agraint al destí que deixés al carrer les dones que no s'havien ficat a casa.

Però en comptes d'això, s'havia vist obligat a seguir recte, i d'aquesta manera havia deixat al representant la llibertat de prendre la iniciativa poc després:

–Què et sembla si parem a pixar? Et convido a un cafè.

Van tornar a engegar després d'una curta parada. Orazio estava nerviós. No es treia del cap els diners que havia deixat de guanyar feia una estona. I va seguir conduint immers en aquells càlculs, mentre el crepuscle esborrava la Irpinia i una nit metàl·lica i neta de finals d'abril descendia sobre les planures de la Pulla.

A l'altura de Candela, van veure els enormes generadors d'energia eòlica repartits en fila pels camps, sota els rajos de la lluna. Tot plegat feia la sensació d'un paisatge atrapat durant massa temps a la imaginació. Automòbils en comptes de cavalls. Pals mecànics en comptes de molins de vent. Al cap de deu minuts, els generadors van desaparèixer i l'horitzó es va tornar pla.

El noi hauria hagut de baixar al peatge de Bari Sud. Però poc abans va dir:

–I ara et demano que em deixis pagar-te el favor.

Va parlar d'un restaurant del centre. Segons ell, un lloc elegant. Va començar a enumerar plats i marques de vi, i quan es va aturar Orazio va fer que sí amb el cap. El tercer error. No per avidesa, sinó per cansament, va pensar que si el noi el convidava a sopar, el dany quedaria compensat en part.

Van passar de llarg el peatge de Bari Sud i van seguir en direcció a la costa.